

Gen

Chapter 31

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

1
לְאִמֶּר לָבָן בְּנֵי-דְבָרֵי אֶת-וַיִּשְׁמַע
matur Laban para-putraning- pangandikanipun ing- Lan-piyambakipun-mireng
[H0559](#) [H1697](#) [H0853](#) [H8085](#)

לְאִבְנֵי לְאִשָּׁר כָּל-אֶת יַעֲקֹב לָקַח
kagunganipun-rama-kawula ingkang sedaya- ing- Yakub Piyambakipun-mendhet
[H0001](#) [H3605](#) [H0853](#) [H3290](#) [H3947](#)

כָּל-אֶת עֵשָׂה לְאִבְנֵי וּמֵאִשָּׁר
sedaya- ing- piyambakipun-damel kagunganipun-rama-kawula lan-saking-punapa-ingkang
[H3605](#) [H0853](#) [H0001](#)

הָזָה: הַכְּבֹד
punika kamulyan
[H2088](#) [H3519](#)

Yakub krungu tembunge anak-anake Pak Laban kang lanang, rasanane: “Yakub iku wus njupuki darbeke bapakku lan marga saka barang darbeke mau kasugihane saya mundhak-mundhak.”

2
אֵיבֹתַי אֵיבֹתַי וְהִנֵּה לָבָן בְּנֵי אֶת-יַעֲקֹב וַיֵּרָא
boten-wonten-piyambakipun lan-lah Laban pasuryanipun ing- Yakub Lan-Yakub-mirsani
[H0369](#) [H2009](#) [H6440](#) [H0853](#) [H3290](#) [H7200](#)

שְׁלֹשִׁים: כְּתוּמֹל עָמוּ
lan-kala-winginipun kados-kala-wingi kaliyan-piyambakipun
[H8032](#) [H8543](#)

Kajaba saka iku Yakub iya niteni polatane Pak Laban, saiki tangkepe wis beda karo sing uwis-uwis.

3
אֶרֶץ אֶל-שׁוּב יַעֲקֹב אֶל-יְהוָה וַיֵּאמֶר
tanah dhateng- Wangsulipun Yakub dhateng- Yéhuwah Lan-Yéhuwah-ngandika
[H0776](#) [H0413](#) [H7725](#) [H3290](#) [H0413](#) [H3068](#) [H0559](#)

וְאֶתְיָה וְלִמְוֹדֵי תָדָד אֲבוֹתָיו
lan-Kawula-badhé-wonten lan-dhateng-tanah-wiyosan-panjenengan para-leluhur-panjenengan
[H1961](#) [H4138](#) [H0001](#)

עָמִי:
kaliyan-panjenengan

Pangeran Yehuwah tumuli ngandika marang Yakub: “Sira muliha menyang tanahe leluhurira lan kulawangsanira, dene Ingsun bakal nunggil kalawan sira.”

4
וּלְלֵאָה לְרַחֵל וַיִּקְרָא יַעֲקֹב וַיִּשְׁלַח
lan-dhateng-Léah dhateng-Rahel lan-piyambakipun-nimbali Yakub Lan-piyambakipun-ngutus
[H3812](#) [H7354](#) [H7121](#) [H3290](#) [H7971](#)

צֵאנוּ: אֶל-הַשָּׂדֶה
menda-mendanipun dhateng- ing-ara-ara
[H6629](#) [H0413](#)

Yakub banjur kongkonan ngundang Rakhel lan Lea menyang ara-ara, pasabane wedhus-wedhuse.

אָת־ אַנְכִי רֵאָה לְהִן וְיֵאמֶר
 ing- kawula Kawula-mirsani dhateng-piyambakipun-sedaya Lan-piyambakipun-matur
[H0853](#) [H0595](#) [H7200](#) [H0559](#)

אֵלֵי אֵינְנוּ כִּי אַבִּיָּן פְּנֵי
 dhateng-kawula boten-wonten-piyambakipun bilih- rama-panjenengan pasuryanipun
[H0413](#) [H0369](#) [H0001](#) [H6440](#)

תִּיהַ אָבִי וְאֱלֹהֵי שְׁלָשָׁם כְּתוּמָל
 sampun-wonten rama-kawula nanging-Gusti-Allahipun lan-kala-winginipun kados-kala-wingi
[H1961](#) [H0001](#) [H0430](#) [H8032](#) [H8543](#)

עֲמִידֵי:
 kaliyan-kawula
[H5978](#)

Tumuli padha dituturi mangkene: "Aku niteni yen ulate bapakmu marang aku wis ora kaya kang uwis-uwis, nanging Allaha bapakku tansah nunggil karo aku.

אָת־ עֲבָדַי כֹּחֵי בְּכָל־ כִּי יִדְעֵן וְאַתְנָה
 ing- kawula-ngladosi kakiyatan-kawula kalayan-sedaya- bilih sami-pirsa Lan-panjenengan
[H0853](#) [H5647](#) [H3605](#) [H3045](#)

אַבִּיָּן:
 rama-panjenengan
[H0001](#)

Kowe padha weruh dhewe, yen anggonku ngenger bapakmu kanthi temen-temen.

אָת־ וְהַחֲלָף בִּי תֵתֵל וְאַבִּיָּן
 ing- lan-piyambakipun-ngewahi kawula sampun-ngapusi Lan-rama-panjenengan
[H0853](#) [H2498](#) [H0001](#)

נִתְנוּ נָתַן מְשַׁכְּרֵי
 piyambakipun-maringi-piyambakipun nanging-boten- wekdal kaping-sedasa epahan-kawula
[H5414](#) [H3808](#) [H4489](#) [H6235](#) [H4909](#)

עֲמִידֵי: לְהַרְעֵ אֱלֹהִים
 dhateng-kawula damel-awon Gusti-Allah
[H5978](#) [H0430](#)

Nanging bapakmu wus nyidrani aku lan ngowah-owahi buruhanku nganti kaping sepuluh, nanging Gusti Allah ora marengake bapakmu gawe pitunaku.

יְהִיָּה נְקָדִים יֵאמֶר כָּה אִם־
 badhé-dados Ingkang-totol-totol piyambakipun-ngandika mekaten Menawi-
[H1961](#) [H5348](#) [H0559](#) [H3541](#)

נְקָדִים הַצָּאן כָּל־ וְיִלְרֵי שְׁכָרְדֵי
 ingkang-totol-totol menda sedaya- lan-sedaya-menda-nglairaken epahan-panjenengan
[H5348](#) [H6629](#) [H3605](#) [H3205](#) [H7939](#)

יְהִיָּה עֲקָדִים יֵאמֶר כָּה אִם־
 badhé-dados Ingkang-corak-corak piyambakipun-ngandika mekaten lan-menawi-
[H1961](#) [H6124](#) [H0559](#) [H3541](#)

עֲקָדִים: הַצָּאן כָּל־ וְיִלְרֵי שְׁכָרְדֵי
 ingkang-corak-corak menda sedaya- lan-sedaya-menda-nglairaken epahan-panjenengan
[H6124](#) [H6629](#) [H3605](#) [H3205](#) [H7939](#)

Manawa kandha: Kang tutul dadia buruhanmu, sapantha kabeh banjur padha manak tutul; lan manawa kandha: kang lorek dadi buruhanmu, sapantha kabeh banjur padha manak lorek.

אָבִיכֶם rama-panjenengan H0001	מַקְנָה raja-kaya H4735	אֶת־ ing- H0853	אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	וַיִּזְעַל Lan-Gusti-Allah-ngluwari H5337	9
		לִי: dhateng-kawula		וַיִּתֵּן lan-piyambakipun-maringi- H5414	

Mangkono anggone Gusti Allah mundhut raja-kayane bapakmu lan diparingake marang aku.

הִצְאָן menda H6629	עַל־ ing- H6629	הָעֵלִים ingkang-minggah H5927	וְהִנֵּה lan-lah H2009	יָחֵם birahinipun H3179	בַּעַת ing-wekdal H6256	וַיְהִי Lan-dados H1961	10
		וְהָעֵלִים wedhus-lanang H6260	וְהִנֵּה lan-lah H2009	יָחֵם ingkang-totol-totol H5348	בַּעַת ingkang-corak-corak H6124		
			וְהִנֵּה lan-lah H2009	יָחֵם ingkang-totol-totol H5348	בַּעַת ingkang-corak-corak H6124		

Ing mangsane wedhus padha jejodhoan, aku mulat ndeleng sajroning pangimpèn, lah wedhus lanang kang padha dadi lelananging pepanthan iku padha lorek, tutul apadene belang.

יַעֲקֹב Yakub H3290	בְּחֵלֹם ing-supénan H2472	הָאֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	מַלְאֲכָת malaékat H4397	אֵלַי dhateng-kawula H0413	וַיֹּאמֶר Lan-malaékat-ngandika H0559	11
				הִנְנִי: Inggih-kawula-wonten H2009	וַיֹּאמֶר lan-kawula-matur H0559	

Sarta Sang Malaekate Gusti Allah ngandika marang aku sajroning pangimpèn mau: Yakub! Unjukku: Kawula nuwun, kula.

כָּל־ sedaya- H3605	וַיֵּרָא lan-mirsani H7200	מְרִיפָת mripat-panjenengan H7200	מִי mugi H4994	שָׂא־ Angkatipun- H5375	וַיֹּאמֶר Lan-piyambakipun-ngandika H0559	12
			הִצְאָן menda H6629	עַל־ ing- H5927	הָעֵלִים ingkang-minggah H5927	וְהִנֵּה wedhus-lanang H6260
לָבָן Laban	אֲשֶׁר punapa-ingkang	כָּל־ sedaya- H3605	אֶת־ ing- H0853	רְאִיתִי Kawula-sampun-mirsani H7200	כִּי amargi	וְבֵרְדִים lan-belang-belang H1261
				לִי: dhateng-panjenengan	עָשָׂה nindakaken	

Dhawuhe: Sira mulata lan mawasa, yen sakehe wedhus lanang kang dadi lelananging pepanthan iku padha lorek, tutul apadene belang, kang mangkono iku marga Ingsun mirsa apa sapanggawene Laban marang sira.

אִשְׁרֵי ingkang	מִצְבָּה tugu-séla H4676	שֵׁם ing-ngriku H8033	מִשְׁחָתָה panjenengan-jebadi H4886	אִשְׁרֵי ingkang	בֵּית-אֵל Bétel H1008	הָאֵל Gusti-Allah H0410	אֲנָכִי Kawula H0595	
מִן saking-	צָא medal H3318	קוּם wungunipun	עֲתָה Sapunika H6258	נָדָר nadar H5088	שֵׁם ing-ngriku H8033	לִי dhateng-Kawula	נִדְרָתִי panjenengan-nadar H5087	
			מִוֹלְדָתָהּ: wiyosan-panjenengan H4138	אֶרֶץ tanah H0776	אֶל- dhateng- H0413	וְשׁוּב lan-wangsulipun H7725	הַזֹּאת punika H2063	הָאֶרֶץ tanah H0776

Ingsun iki Allah kang ana ing Betel kae; ing panggonan nalika sira njebadi tugu sarta punagi marang Ingsun; saiki sira tata-tataa! Mangkata saka tanah iki lan muliha menyang nagarane sanak sadulurira!

לִי dhateng-piyambakipun	וְתֹאמְרֵנָה lan-piyambakipun-sami-matur H0559	וְלֵאָה lan-Léah H3812	רַחֵל Rahel H7354	וְתַעֲנֵן Lan-Rahel-mangsuli	
אֲבִינִי: rama-kawula H0001	בְּבֵית ing-griya	וְנַחֲלָה lan-warisan H5159	תְּלִמָּה panduman	לְנִי kanggé-kawula	הַעֲוֹד Punapa-taksih-wonten H5750

Lea lan Rakhel banjur padha mangsuli, ature: “Kula punapa taksih sami gadhah panduman utawi warisan wonten ing griyanipun bapak kula?”

כִּי amargi	לִי déning-piyambakipun	וְנִחְשְׁבֵנוּ kawula-kaetang H2803	וְנִכְרִיתִים tiyang-manca H5237	הַלְוָא Punapa-boten H3808
כִּסְפֵנוּ: yatra-kawula H3701	אֶת- ing-	אֲכֹל nedha H0398	וְנִאֲכַל lan-piyambakipun-nedha H0398	מִכְרֵנוּ piyambakipun-nyadé-kawula H4376

Kula rak sampun sami dipun anggep tiyang sanes, margi sampun sami kasade, saha arta pepajenganipun inggih dipun telasaken piyambak.

מֵאֲבִינִי saking-rama-kawula H0001	אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	הַצִּיל Gusti-Allah-ngluwari H5337	אִשְׁרֵי ingkang	הַעֲשֶׂה kasugihan H6239	כָּל- sedaya- H3605	כִּי Amargi
אִשְׁרֵי punapa-ingkang	כָּל sedaya H3605	וְעֲתָה lan-sapunika H6258	וְלִבְנֵינִי lan-kanggé-para-putra-kawula	הוּא punika H1931	לְנִי kanggé-kawula	
		עֲשֵׂה: nindakaken	אֵלָיךְ dhateng-panjenengan H0413	אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	אֲמַר Gusti-Allah-ngandika H0559	

Nanging sadaya kasugihan ingkang dipun pundhut dening Gusti Allah saking bapa kula, punika rak gadhahan kula lan gadhahanipun anak-anak kula. Mila sumangga sampeyan lampahi punapa ingkang kadhawuhaken dening Gusti Allah dhateng sampeyan!”

וְאֵת- lan-ing- H0853	בְּנֵי para-putranipun	אֶת- ing-	וַיִּשָּׂא lan-piyambakipun-ngangkat H5375	יַעֲקֹב Yakub H3290	וַיָּקָם Lan-Yakub-wungu	
				הַנְּמִלִּים: unta-unta H1581	עַל- ing-	נָשָׂו para-garwanipun H0802

Yakub banjur tata-tata, anak-anake lan somahe padha ditunggangake unta.

18 רָכְשׁוּ bandhanipun קָל- sedaya- וְאֵת- lan-ing- מַקְנֵהוּ raja-kayanipun קָל- sedaya- אֶת- ing- וַיִּנְתְּנוּ Lan-piyambakipun-ngirid
[H7399](#) [H3605](#) [H0853](#) [H4735](#) [H3605](#) [H0853](#)

אֲשֶׁר ingkang קִנְיֹנוֹ kagunganipun מַקְנֵהוּ raja-kaya רָכְשׁוּ piyambakipun-nglempakaken אֲשֶׁר ingkang
[H7075](#) [H4735](#) [H7408](#)

אָבִיו ramanipun יִצְחָק Ishak אֶל- dhateng- לְבוֹא supados-rawuh אֲרָם בְּפָדָן ing-Padan-Aram רָכְשׁוּ piyambakipun-nglempakaken
[H0001](#) [H3327](#) [H0413](#) [H0935](#) [H6307](#) [H7408](#)

כְּנָעַן: Kanaan אֶרְצָה ing-tanah
[H0776](#)

Karodene sakehing raja-kayane lan sabarang darbeke oleh-olehane ana ing Padan-Aram kono digawa kabeh, sedyane menyang daleme Iskak kang rama ing tanah Kanaan.

19 אֶת- ing- רַחֵל Rahel וַתִּנְיֹב lan-Rahel-nyolong צֵאנֹו mendanipun אֶת- ing- לְנֹו supados-nggundhuli הַלָּדִי tindak וְלָבָן Lan-Laban
[H0853](#) [H7354](#) [H1589](#) [H6629](#) [H0853](#) [H1494](#) [H1980](#)

לְאָבִיָּהּ: kagunganipun-ramanipun אֲשֶׁר ingkang הַתְּרָפִים terafim
[H0001](#) [H8655](#)

Nalika samana Pak Laban lagi lunga mbathili wedhuse, Rakhel banjur nyolong terafim duweke bapakne.

20 בֹּתֵן boten- עַל- déning- הָאֲרָמִי tiyang-Aram לָבָן Laban לָב manah אֶת- ing- יַעֲקֹב Yakub וַיִּנְיֹב Lan-Yakub-nyolong
[H1097](#) [H0761](#) [H0853](#) [H3290](#) [H1589](#)

הוּא: piyambakipun כִּי בִרְחָ לֹלֹס lolos כִּי בִלִּיח bilih לוֹ dhateng-piyambakipun הַיָּדִי piyambakipun-mratélaaken
[H1931](#) [H1272](#) [H5046](#)

Yakub ngakali Laban wong Aram, anggone lunga tanpa pamit.

21 לוֹ kagunganipun אֲשֶׁר- punapa-ingkang- וְכָל- lan-sedaya- הוּא piyambakipun וַיִּבְרַח Lan-piyambakipun-lolos
[H3605](#) [H1931](#) [H1272](#)

וַיִּשָּׂם lan-piyambakipun-ngarahaken הַנְּהָרִי lèpèn אֶת- ing- וַיַּעֲבֹר lan-piyambakipun-nyabrang וַיָּקָם lan-piyambakipun-wungu
[H5104](#) [H0853](#)

הַגִּלְעָד: Giléad הָרֵדִי redi פָּסוּרֵי pasuryanipun אֶת- ing-
[H1568](#) [H2022](#) [H6440](#) [H0853](#)

Mangkono anggone lunga angles karo nggawani sabarang darbeke kabeh, nyabrang bengawan Efrat lakune ngener pagunungan Gilead.

22 יַעֲקֹב: Yakub בִּרְחָ lolos כִּי בִלִּיח bilih הַשְּׁלִישִׁי kaping-tiga בֵּינִים ing-dinten לָבָן dhateng-Laban וַיִּפְרֹשׁ Lan-dipunparingi-pirsa
[H3290](#) [H1272](#) [H7992](#) [H3117](#) [H5046](#)

Bareng telung dinane Pak Laban lagi dikabari, yen Yakub wus lunga angles.

וּיְרִדְךָ lan-piyambakipun-nguber H7291	עֲמוּ kaliyan-piyambakipun	אֶחָיו sadherekipun H0251	אֶת־ ing- H0853	וַיִּקַּח Lan-piyambakipun-mendhet H3947		
בְּהַר ing-redi H2022	אֶתּוֹ piyambakipun H0853	וַיִּדְבֹק lan-piyambakipun-nyusul H1692	יָמִים dinten H3117	שִׁבְעַת pitung H7651	דְּרֶךְ margi H1870	אֶחָיו wonten-wingkingipun

הַגִּלְעָד:
Giléad
[H1568](#)

Tumuli ngajak sanak kadange padha nututi Yakub. Sawuse oleh lakon pitung dina, ketututan ana ing pagunungan Gilead.

הַלְיָלָה ing-dalu H3915	בְּחֵלֶם ing-supénan H2472	הָאֲרָמִי tiyang-Aram H0761	לָבָן Laban	אֶל־ dhateng- H0413	אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	וַיִּבָּא Lan-Gusti-Allah-rawuh H0935			
לָךְ dhateng-panjenengan	הַשְּׂמֶרֶת Kawula-peling H8104	לָךְ dhateng-piyambakipun	וַיֵּאמֶר lan-piyambakipun-ngandika H0559	אֶת־ panjenengan-ngandika H1696	עַד־ ngantos- H5704	מְטוֹב saking-saé	יַעֲקֹב Yakub H3290	קָע־ awon	פָּן־ supados-sampun- H6435

Nanging Gusti Allah ngrawuhi Pak Laban wong Aram sajroning pangimpen, dhawuhe: “Poma sira aja nguneni apa-apa marang Yakub sanadyan mung satembung bae!”

אֶמְהִיפּוּן kémahipun H0168	אֶת־ ing- H0853	תָּקַע sampun-masang H8628	וַיַּעֲקֹב lan-Yakub H3290	יַעֲקֹב Yakub H3290	אֶת־ ing- H0853	לָבָן Laban	וַיִּשּׁוּל Lan-Laban-nyusul H5381
הַגִּלְעָד: Giléad H1568	בְּהַר ing-redi H2022	אֶחָיו sadherekipun H0251	אֶת־ ing- H0854	תָּקַע masang H8628	וּלָבָן lan-Laban	בְּהַר ing-redi H2022	

Nalika Pak Laban wus bisa nututi Yakub, Yakub bus nancebake tarube ana ing pagunungan; dene Pak Laban karo sanak kadange iya banjur padha nancebake tarube ana ing pagunungan Gilead.

עֲשִׂיתָ panjenengan-nindakaken	מָה Punapa H4100	לְיַעֲקֹב dhateng-Yakub H3290	לָבָן Laban	וַיֵּאמֶר Lan-Laban-ngandika H0559
אֶת־ ing- H0853	וַתִּגְדֹּל lan-panjenengan-ngirid	לְכָוִי manah-kawula H3824	אֶת־ ing- H0853	וַתִּגְנֹב lan-panjenengan-nyolong H1589
קָרַב: pedhang H2719	כַּשְׁבִּיּוֹת kados-tawanan H7617	בְּנֹתַי para-putrining-kawula H1323		

Pak Laban tumuli ngucap marang Yakub: “Pratingkah apa kang koklakoni iki, dene kowe kok nglimpekake aku lan mboyongi anak-anakku kaya bandhangan perang?”

אָתִי kawula H0853	וּתְנִיב lan-panjenengan-nyolong H1589	לְבֹדוֹ supados-lolos H1272	נְחִילָאָתְ panjenengan-ndhelik H2244	לְמָה Kénging-punapa H4100
וְאַשְׁלִיחֶךָ supados-kawula-nguntapaken-panjenengan H7971		לִי dhateng-kawula	הַנְּדָתְ panjenengan-mratélaaken H5046	וְלֹא- lan-boten- H3808
	וּבְכֹנֹר: lan-kalayan-kecapi H3658	בְּרֵחַ kalayan-rebana H8596	וּבְשָׂרִים lan-kalayan-kidung	בְּשִׁמְחָה kalayan-kabingahan H8057

Yagene kowe lunga ngglenes lan nglimpekake aku, yagene ora aweh weruh marang aku, supaya aku bisa nguntapake kowe kanthi suka-suka nganggo sesindhenan kalawan terbang lan clempung?

לְבְנִי para-putra-kawula	לְנִשְׁקָ supados-ngaras	נְטִישְׁתִּי panjenengan-maringi-kawula H5203	וְלֹא- Lan-boten H3808
עֲשֹׂי: nindakaken	הַסְּכֵלְתְ panjenengan-nindakaken-kanthi-bodho H5528	עֲתָה sapunika H6258	וְלְבִנְתִי lan-para-putring-kawula H1323

Apamaneh aku ora nganti bisa ngambungi putu-putuku lanang lan anak-anakku wadon. Pratingkahmu mangkono iku ora patut.

רָע awon	עִמְכֶם kaliyan-panjenengan-sedaya	לְעֵשׂוֹת supados-nindakaken	יָדֵי kawula H3027	לְאֵל ing-tangan H0410	יֵשׁ- Wonten- H3426
לְאִמֹר matur H0559	אֵלַי dhateng-kawula H0413	אִמְרָ ngandika H0559	וְאִמְשׁ kala-wingi-dalu H0570	אֲבִיכֶם rama-panjenengan H0001	וְאֵלֵהִי nanging-Gusti-Allahipun H0430
עַד- ngantos- H5704	מְטוֹב saking-saé	יַעֲקֹב Yakub H3290	עִם- kaliyan- H1696	מְדַבֵּר saking-ngandika H1696	לְדָ dhateng-panjenengan
					הַשְּׂמֹר Kawula-peling H8104
					רָע: awon

Aku iki bisa gawe cilakamu, nanging Gusti Allaha bapakmu dhek bengi wus ndhawuhi aku: Poma, sira aja nguneni Yakub sanadyan mung sakecap bae.

נְכִסְפָתָה panjenengan-kangen H3700	נְכִסְךָ kangen-sanget H3700	כִּי- amargi-	הַלְכָתְ panjenengan-késah H1980	הַלְךָ késah H1980	וְעֵתָה Lan-sapunika H6258
אֶת- ing- H0853	נְנִיבְתְ panjenengan-nyolong H1589	לְמָה kénging-punapa H4100	אֲבִיךָ rama-panjenengan H0001	לְבֵית dhateng-griyanipun	אֱלֹהֵי: déwa-déwa-kawula H0430

Lah saikine, manawa kowe pancen kudu lunga, awit saka kangenmu marang omahe bapakmu, geneya kowe nyolong dewa-dewaku?"

Anadene Rakhel kang njupuk terafim mau lan dilebokake ing lapake unta, banjur dilinggihi. Pak Laban tumuli nggledhahi sawratane tarube, nanging ora nemu terafime.

בְּיַנִּי ing-paningalipun H2734	יָחַר bendu H2734	אֶל- Sampun- H0408	אָבִיָּה ramanipun H0001	אֶל- dhateng- H0413	וְתֵאמֶר Lan-piyambakipun-matur H0559	35
מִפְּנֵי wonten-ngarsanipun-panjenengan H6440	לְקוֹם jumeneng	אוֹכֵל kawula-saged H3201	לוֹא boten H3808	כִּי amargi H0113	אֶדְנִי bendara-kawula H0113	
וְלֹא lan-boten H3808	וַיַּחֲפֹשׂ lan-piyambakipun-madosi H2664	לִי kanggé-kawula	נָשִׁים tiyang-èstri H0802	מָרְגִין marginipun H1870	כִּי- amargi-	
		וְתֵרַפִּים terafim H8655	אֶת- ing- H0853	מִצָּא piyambakipun-manggihaken H4672		

Rakhel banjur matur marang bapakne: “Bapak mugi sampun ngantos duka, dene kula boten saged ngadeg wonten ngarsa panjenengan, margi kula saweg ewed kados salimrahipun tiyang estri.” Sanadyan Pak Laban anggongne nggledhahi kalawan njlimet, ewasamono terafime meksa ora ketemu.

יַעֲקֹב Yakub H3290	וַיַּעַן lan-Yakub-mangsuli	בְּלָבָן kaliyan-Laban	וַיָּבֵב lan-piyambakipun-padu H7378	לְיַעֲקֹב Yakub H3290	וַיָּחַר Lan-bendu H2734	36
חַטָּאתֵי dosa-kawula	מִנָּה punapa H4100	כַּלְעָתָן kalepatan-kawula H6588	מִנָּה- Punapa- H4100	לְלָבָן dhateng-Laban	וַיֵּאמֶר lan-piyambakipun-matur H0559	
		אֶחָרֵי wonten-wingking-kawula	דְּלִקְתָּ panjenengan-nguber H1814	כִּי bilih		

Ing kono Yakub banjur nepsu sarta meleh-melehake marang Pak Laban: “Kalepatan kula punapa? Saha dosa kula punapa, dene panjenengan mbujeng kula klayan semu duka makaten?”

מִנָּה- punapa- H4100	כְּלֵי barang-barang-kawula H3627	כָּל- sedaya- H3605	אֶת- ing- H0853	מִשְׁשֶׁת panjenengan-ngraba H4959	כִּי- Amargi-	37
שִׁים Nyelehaken	בֵּיתָךְ griya-panjenengan	כְּלֵי- barang-barang- H3627	מִכֶּל saking-sedaya H3605	מִצָּאתָ panjenengan-manggihaken H4672		
	וַאֲחֵיךָ lan-sadherek-panjenengan H0251	אֲחֵי sadherek-kawula H0251	וְנָדַר wonten-ngarsanipun H5048	כֹּה ing-ngriki H3541		
		שָׂנִינוּ kita-kalih H8147	בֵּין antawisipun H0996	וַיֹּכִיחוּ lan-piyambakipun-saged-mutus H3198		

Anggen panjenengan nggledhahi barang kula sadaya, punapa panjenengan manggih barang saking dalem panjenengan? Sumangga panjenengan paringaken wonten ing ngajengipun sanak kadang kula lan sanak kadang panjenengan, supados punika sami ngadilana ing antawis kula kaliyan panjenengan.

רחליך	עליך	אנכי	שנה	עשרים	זה	38
menda-èstri-panjenengan	kaliyan-panjenengan	kawula	taun	kalih-dasa	Punika	
H7353		H0595	H8141	H6242	H2088	

ואילי	שכלי	לא	ועיך	
lan-wedhus-lanang	piyambakipun-sami-nglurung	boten	lan-wedhus-èstri-panjenengan	
		H3808	H5795	

אכלתי:	לא	צאנך
kawula-nedha	boten	menda-panjenengan
H0398	H3808	H6629

Kalih dasa taun anggen kula ndherek panjenengan, menda gembel lan menda panjenengan estri boten wonten ingkang ngantos keluron, sarta menda gembel panjenengan ingkang jaler boten nate kula tedha.

אנכי	אליך	הבאתי	לא-	טרפה	39
kawula	dhateng-panjenengan	kawula-bekta	boten-	Ingkang-dipunmangsa-kéwan-galak	
H0595	H0413	H0935	H3808	H2966	

תבקשנה	מידי	אחטנה
panjenengan-nuntut-piyambakipun	saking-tangan-kawula	nanggalaken-piyambakipun
H1245	H3027	H2398

לילה:	ונגבתי	יום	נגבתי
ing-dalu	lan-ingkang-dicolong	ing-siyang	ingkang-dicolong
H3915	H1589	H3117	H1589

Ingkang kamangsa ing sato galak, boten kula aturaken panjenengan, kula lintoni piyambak; ingkang dipun pendhet tiyang, dadosa ing wanci siyang dadosa ing wanci dalu, panjenengan tempahaken dhateng kula sadaya.

ותידד	בלילה	וקרח	חרב	אכלני	ביום	הייתי	40
lan-késah	ing-dalu	lan-asrep	panas	benter-nelas-kawula	ing-siyang	Kawula-wonten	
H5074	H3915	H7140		H0398	H3117	H1961	

מעני:	שנתי
saking-mripat-kawula	tilém-kawula
	H8142

Ing wanci siyang kula kabenteran lan ing wanci dalu kasrepen, sarta kula kirang tilem.

עברתיך	בביתך	שנה	עשרים	לי	זה	41
kawula-ngladosi-panjenengan	ing-griya-panjenengan	taun	kalih-dasa	kanggé-kawula	Punika-	
H5647		H8141	H6242		H2088	

שנים	ושש	בנותיך	בשתי	שנה	עשרה	ארבע
taun	lan-nem	putrining-panjenengan	kanggé-kalih	taun	welas	sekawan-welas-
H8141	H8337	H1323	H8147	H8141	H6240	H0702

עשרת	משכרתי	את-	ותחלה	בצאנך
kaping-sedasa	epahan-kawula	ing-	lan-panjenengan-ngewahi	kanggé-menda-panjenengan
H6235	H4909	H0853	H2498	H6629

מנים:
wekdal
H4489

Ngantos kalih dasa taun anggen kula ngenger, ingkang sekawan welas taun anggen kula ngengeri putra panjenengan estri kekalih, ingkang nem taun supados angsal berahan raja-kaya, mangka berahan kula tansah panjenengan ewah-ewahi ngantos rambah kaping sadasa.

וּפְחָד lan-Ingkang-Dipunajrihi H6343	אַבְרָהָם Abraham H0085	אֱלֹהֵי Gusti-Allahipun H0430	אָבִי rama-kawula H0001	אֱלֹהֵי Gusti-Allahipun H0430	לוֹיָי Menawi-boten H3884	42
	רִיקָם kalayan-kosong H7387	עָתָה sapunika H6258	כִּי tamtu	לִי kanggé-kawula	תָּה sampun-wonten H1961	יִצְחָק Ishak H3327
כַּפֵּי tangan-kawula H3709	יְנִיעַ rékaosing H3018	וְאֵת- lan-ing- H0853	עֲנִי kasangsaran-kawula H6040	אֵת- ing- H0853	שְׁלֹחַתָּנִי panjenengan-ngutus-kawula H7971	
	אָמֵשׁ: kala-wingi-dalu H0570		וְיִזְכָּח lan-piyambakipun-negur H3198	אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	רָאָה Gusti-Allah-mirsani H7200	

Saupami Allahipun bapa kula, Allahipun Eyang Abraham, sarta ingkang dipun eringi bapa kula Iskak boten nunggil kula, sapunika panjenengan tamtu ngesahaken kula kanthi legeh; nanging Gusti Allah sampun nguningani kasangsaran saha ngrekaos kula, saha sampun ndhawahaken karampungan kala wau dalu.”

תְּבָנוֹת Para-putrining H1323	יַעֲקֹב Yakub H3290	אֶל- dhateng- H0413	וְיֵאמֶר lan-piyambakipun-ngandika H0559	לָבָן Laban	וַיַּעַן Lan-Laban-mangsuli	43
וְכָל lan-sedaya H3605	צֵאֲנִי menda-kawula H6629	וְהֵצֵאֲנִי lan-menda H6629	בְּנִי putra-kawula	וְהַבָּנִים lan-para-putra	בְּנֹתַי putrining-kawula H1323	
	הוּא punika H1931	לִי- kagungan-kawula- H1931	רָאָה mirsani H7200	אֵתָהּ panjenengan	אֲשֶׁר- punapa-ingkang-	
לְאֵלֶּהָ dhateng-piyambakipun H0428	אֵעֲשֶׂה kawula-nindakaken	מָה- punapa- H4100	וְלִבְנֹתַי lan-dhateng-para-putrining-kawula H1323			
יְלָדָיו: piyambakipun-sami-nglairaken H3205	אֲשֶׁר ingkang	לְבָנֶיהָ dhateng-para-putranipun	אוּ utawi	הַיּוֹם ing-dinten H3117		

Pak laban banjur mangsuli marang Yakub: “Wong wadon-wadon iku anakku lan bocah lanang-lanang kuwi putuku, apadene panthan wedhus iku iya panthanku, malah sabar kang kokdeleng iki kabeh iya duwekku; saiki aku bisa nindakake apa marang anak-anakku lan bocah-bocah kang dilairake iku?”

וְהָיָה lan-dados H1961	וְאֵתָהּ lan-panjenengan	אֲנִי kawula H0589	בְּרִית prejanjian H1285	נִכְרְתָהּ sumangga-kita-damel H3772	לָכֵהָ rawuh H3212	וְעָתָה Lan-sapunika H6258	44
		וּבִינָּהּ: lan-antawisipun-panjenengan H0996		בֵּינִי antawisipun-kawula H0996	לְעֵד kanggé-seksi H5707		

Mulane saiki ayo padha gawe prajanjian, aku lan kowe, supaya iku dadia waton ing antarane aku lan kowe.”

מִצְבֵּהָ: tugu H4676	וַיְרִימָהּ lan-piyambakipun-ngadegaken-piyambakipun	אָבֶן séla H0068	יַעֲקֹב Yakub H3290	וַיִּקַּח Lan-Yakub-mendhet H3947	45
---	---	--	---	---	----

Yakub tumuli njupuk watu diadegake dadi tugu.

אָבִימִם לְקִטּוֹ לְאָחִיו יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר 46
 séla Nglempakaken dhateng-sadherekipun Yakub Lan-Yakub-ngandika
[H0068](#) [H3950](#) [H0251](#) [H3290](#) [H0559](#)

גִּל וַיַּעֲשֶׂה-וֹ וַיִּקְחֵהוּ אָבִימִם וַיִּקְחֵהוּ
 tumpukan lan-piyambakipun-sami-damel- séla lan-piyambakipun-sami-mendhet
[H1530](#) [H0068](#) [H3947](#)

הַגִּל עַל- שָׁם וַיֹּאכְלוּ
 tumpukan ing- ing-ngriku lan-piyambakipun-sami-nedha
[H1530](#) [H8033](#) [H0398](#)

Sawuse mangkono Yakub banjur matur marang para kadang: “Sumangga sami nglempakaken sela!” Tumuli padha njupuki watu digawe tumpukan, banjur padha mangan ana ing sacedhake tumpukan mau.

קָרָא וַיַּעֲקֹב וַיְהִי וְהָאֵינָר לָבָן לֹו וַיִּקְרָא- 47
 ngarani lan-Yakub Yegar-Sahaduta Laban piyambakipun Lan-piyambakipun-ngarani-
[H7121](#) [H3290](#) [H3026](#) [H7121](#)

וַיִּלְעָד לֹו
 Galéed piyambakipun
[H1567](#)

Pak Laban anggone ngarani tumpukan watu mau: Yegar-Sahaduta nanging Yakub ngarani: Galed.

בֵּינִי עֵד הַזֶּה הַגִּל וַיֹּאמֶר 48
 antawisipun-kawula seksi punika Tumpukan Laban Lan-Laban-ngandika
[H0996](#) [H5707](#) [H2088](#) [H1530](#) [H0559](#)

וַיִּבְיֶנָה הַיּוֹם עַל- כֵּן קָרָא- שְׁמוֹ גַלְעָד
 lan-antawisipun-panjenengan makaten mila- ing-dinten
[H1567](#) [H8034](#) [H7121](#) [H3117](#) [H0996](#)

Pangucape Pak Laban: “Tumpukan watu iku dadia seksi ana ing antarane aku lan kowe ing dina iki.” Mulane tumpukan iku diarani Galed.

בֵּינִי יְהוָה יִצְחָק אָמֵר וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר 49
 antawisipun-kawula Yéhuwah Yéhuwah-mirsani piyambakipun-ngandika ingkang Lan-Mizpah
[H0996](#) [H3068](#) [H6822](#) [H0559](#) [H4709](#)

וַיִּבְיֶנָה כִּי נִסְתַּר אִישׁ מִרְעֵהוּ
 lan-antawisipun-panjenengan tiyang kita-ndhelik amargi
[H7453](#) [H0376](#) [H5641](#) [H0996](#)

Lan uga kasebut: Mispah, marga pangucape: “Sang Yehuwah muga nguningani aku lan kowe, samangsa kita wus padha pepisahan.

תִּקַּח אִם- תַּעֲנֶה אֶת- בְּנֹתַי וְאִם- 50
 panjenengan-mendhet lan-menawi- para-putrining-kawula ing- panjenengan-nyiksa Menawi-
[H3947](#) [H1323](#) [H0853](#)

אֱלֹהִים נָשִׁים עַל- אֵין אִישׁ עֲמָנוּ בְּנֹתַי
 Gusti-Allah Mirsani kaliyan-kita tiyang boten-wonten para-putrining-kawula kejawi- garwa
[H0430](#) [H7200](#) [H0376](#) [H0369](#) [H1323](#) [H0802](#)

עֵד וַיִּבְיֶנָה
 lan-antawisipun-panjenengan antawisipun-kawula seksi
[H0996](#) [H0996](#) [H5707](#)

Saupama kowe nganti nyikara anak-anakku padha kokwayuh, diawas, sanadyan ora ana wong kang cedhak karo kita, Gusti Allah kang dadi seksi ana ing antarane aku lan kowe.”

המזבחה	והנה	הנה	הנל	והנה	ליעקב	לבן	ויאמר	51
tugu	lan-lah	punika	tumpukan	Lah	dhateng-Yakub	Laban	Lan-Laban-ngandika	
H4676	H2009	H2088	H1530	H2009	H3290		H0559	

ובינדה:	ביני	יריתי	אשר
lan-antawisipun-panjenengan	antawisipun-kawula	kawula-uncalaken	ingkang
H0996	H0996		

Sabanjure pangucape Pak Laban marang Yakub mangkene: “Lah iki tumpukan watu sarta tugu kang kita adegake ana ing antarane aku lan kowe --

אעבר	לא	אני	אם	המזבחה	ועדה	הנה	הנל	עד	52
badhé-nyabrang	boten-	kawula	menawi-	tugu	lan-seksi	punika	tumpukan	Seksi	
	H3808	H0589		H4676		H2088	H1530	H5707	

לא	אתה	ואם	הנה	הנל	את	אליך
boten-	panjenengan	lan-menawi-	punika	tumpukan	ing-	dhateng-panjenengan
H3808			H2088	H1530	H0853	H0413

הזאת	המזבחה	ואת	הנה	הנל	את	אלי	תעבר
punika	tugu	lan-ing-	punika	tumpukan	ing-	dhateng-kawula	badhé-nyabrang
H2063	H4676	H0853	H2088	H1530	H0853	H0413	

קרעה:
kanggé-awon

tumpukan watu lan tugu iki dadia seksi, yen aku ora bakal ngliwati tumpukan iki nemoni kowe, lan kowe iya ora bakal ngliwati tumpukan watu lan tugu iki marani aku, kanthi sedya ala.

אליהי	בינינו	ישפטו	נחור	ואלהי	אברהם	אליהי	53
Gusti-Allahipun	antawisipun-kita	ngadili	Nahor	lan-Gusti-Allahipun	Abraham	Gusti-Allahipun	
H0430	H0996	H8199	H5152	H0430	H0085	H0430	

ישק:	אביו	בפחד	יעקב	וישבע	אביהם
Ishak	ramanipun	déning-Ingkang-Dipunajrihi	Yakub	lan-Yakub-sumpah	ramanipun
H3327	H0001	H6343	H3290	H7650	H0001

Allahe Rama Abraham lan Allahe Rama Nahor lan Allahe kang rama, muga karsaa jumeneng dadi hakim ana ing antara kita.” Yakub banjur sumpah demi Kang Dieringi kang rama Iskak.

לאחיו	ויקרא	בחדר	זבח	יעקב	ויזבח	54
dhateng-sadherekipun	lan-piyambakipun-nimbali	ing-redi	kurban	Yakub	Lan-Yakub-nyembelih	
H0251	H7121	H2022	H2077	H3290	H2076	

וילינו	לחם	ויאכלו	לחם	לאכל-
lan-piyambakipun-sami-nyipeng	tedhan	lan-piyambakipun-sami-nedha	tedhan	supados-nedha-
	H3899	H0398	H3899	H0398

בחדר:
ing-redi
[H2022](#)

Karodene Yakub nyaosake kurban sembelehan ana ing pagunungan kono, sarta ngundang para sanak kadange kembul mangan. Dene sawuse padha mangan banjur padha nginep ana ing pagunungan kono.

לְבָנוּי dhateng-para-putranipun	וַיִּשָּׂק lan-piyambakipun-ngaras	בְּבִקְרָה ing-énjing H1242	לָבָן Laban	וַיִּשְׂשֶׂם Lan-Laban-wungu-ésuk H7925
	אֶתְדָּם piyambakipun-sedaya H0853	וַיְבָרֵךְ lan-piyambakipun-mberkahi H1288		וְלִבְנוֹתָיו lan-dhateng-para-putrinipun H1323
לְמִקְוֵי: dhateng-panggenanipun H4725	לָבָן Laban	וַיִּשָּׂב lan-piyambakipun-wangsul H7725		וַיְקַלֵּךְ lan-piyambakipun-késah H3212

Esuke isih umun-umun Pak Laban ngambungi anak-putune lanang wadon sarta padha diberkahi; sawuse mangkono banjur budhal mulih menyang panggonane dhewe-dhewe.